

Bilgi Yönetiminin Kavramsal Çerçevesi ve Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Mustafa SAĞSAN*

Öz

Bu araştırma, bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesini çizme ve bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesinin Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü lisans ders programıyla birebir örtüştüğünü ortaya koyma amacına yönelik olarak hazırlanmıştır. Çalışma, bilgi yönetimini disiplinler arası bir dal olarak ele almakta ve bilgi yönetiminin araştırma ve uygulama alanlarını vermektedir. Sözü geçen lisans ders programını tanıtıcı yönde bilgiler sunması, bilgi yönetiminin disiplinler arası olduğunu vurgulaması açısından önem taşımaktadır.

Giriş

Bu çalışma iki amaca yönelik olarak hazırlanmıştır. Birincisi, geleneksel kütüphanecilik bilimi ile bilgi yönetimi disiplinleri arasındaki farklılıkları açıklamak suretiyle; her iki disiplinin dayandığı bilim dalı adının “bilgi bilimi” olduğunu ileri sürmek ve birbirleri ile karıştırılmaması gerektiğini açıklamaktır. Bu bağlamda bilgi yönetimi ile geleneksel kütüphanecilik ve bilgi işleri araştırma ve uygulama alanları içerisinde, bu faaliyetleri gerçekleştiren insan gücü olgusunun öneminden ötürü bilgi yöneticileri ile bilgi profesyonellerinin görev tanımları yeniden ele alınıp değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ikinci amacı ise, Başkent Üniversitesinde yeni kurulan “Bilgi ve Belge Yönetimi” bölümüne ait ders programının, bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesine bağlı kalınarak tutarlı olduğunu açıklamaktır. Bu nedenle çalışma tamamen açıklayıcı bir niteliğe sahip olmakla beraber, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün ders programını teorik bir çerçeve içerisinde ele alınıp değerlendirmesi açısından literatüre katkı yapmaktadır.

Araştırmada her iki amacın gerçekleştirilmesi, bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesinin çizilmesinden geçmektedir. Yani

* Öğretim Görevlisi; Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Bağlıca Kampusu Eskişehir Yolu 20. km. 06530 Etimesgut-Ankara (msagsan@baskent.edu.tr).

bu çalışma, hem bilgi yönetimi ile geleneksel kütüphanecilik ve bilgi işleri arasındaki farkları ortaya koymak; hem de Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü ders programının bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesine uygun olarak hazırlandığını kanıtlamak amacıyla yapılmıştır.

1. Bilginin Tanımı

Bilgi yönetimine ilişkin birçok kaynak (Tiwana, 2000; Srikantaiah ve Koenig, 1999; Krogh, Ichijo ve Nonaka, 2000; Nonaka ve Takeuchi, 1995;) bilgi yönetiminin tanımını yaparken öncelikle ‘bilgi’ (*knowledge*) kavramı üzerinde durmaktadır. Bilgi yönetimi ile ilgili literatürde bilgi kavramsal olarak açıklanırken, bilginin özellikle örgütsel boyutu da ele alınmaktadır. Bilgi yönetimine göre bilgi, öncelikle bireysel düzeyde yaratılmakta ve oradan da çeşitli bilgi süreçlerinden geçerek örgütsel boyuta yayılmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında bilgi en temel anlamda, her türlü örgütsel faaliyetin en temel girdisi olarak tanımlanabilir. Örgütsel faaliyetlerden kasıt, verimlilik amacıyla gerek birimler gerekse örgüt çevresinde yürütülen çeşitli faaliyetlerdir. Bunlar, örgütün çevresine ayak uydurması için ürettiği bir strateji olabileceği gibi; örgütün verimliliğini artırması için gelecekte uygulayacağı politikalar da olabilir. İşte bilgi, bu tür örgütsel faaliyetlerin gerçekleşmesini destekleyen, onlara olanak sağlayan, gerek örgüt-içi, gerekse örgütün çevresinde cereyan eden her türlü dinamiklerin toplamından oluşmaktadır.

Bilgiye daha genel tanımı ile yaklaşıldığında, aslında bilgi “bilinen her şeydir” (Başkent Üniversitesi, 2002, slâyt 4). Bu kısa tanım, her ne kadar bilginin felsefi yaklaşımını çağırıştırırsa da; bu yaklaşıma göre bilme eylemi sonucunda ortaya çıkan somut veya soyut gerçekler, bizim bilgimizi oluşturur. Bilme eylemi ise bir takım unsurlar sonucunda gerçekleşmektedir. Bu unsurları şu şekilde sıralayabiliriz:

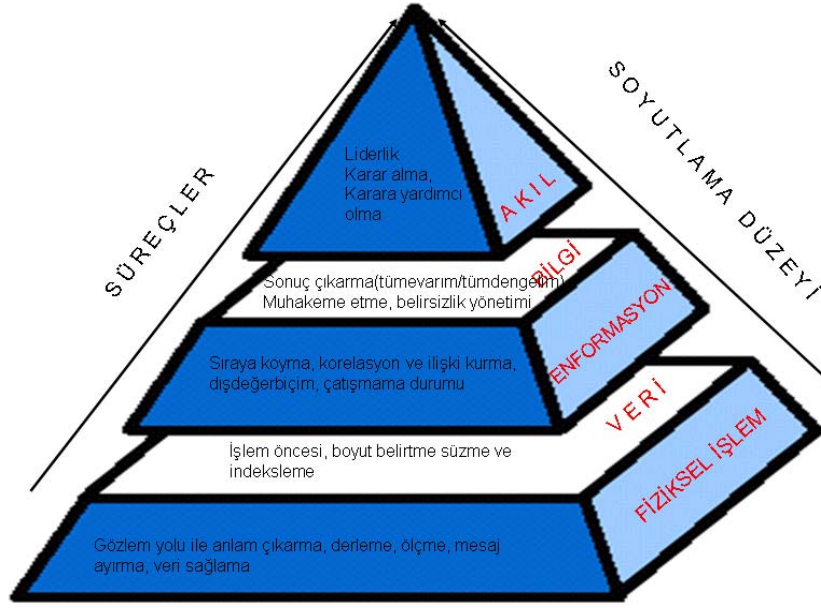
“Tanışıklık olma, benzer olma, farkında olma, anımsama/çağırıştırma, hatırlama, tanıma/farkına varma, ayırt etme, anlama, yorumlama, açıklayabilir olma, kanıtlayabilir olma, hakkında konuşabilme, yerine getirebilir/yapabilir olma” (Machlup, 1980,47).

Bilgiye ilişkin daha somut bir tanım ise “elektronik veya geleneksel ortamlara kaydedilmiş, anlamlı ve iletilebilir veriler topluluğu” (Prytherch, 2000, s. 370) şeklinde yapılabilir. Bilginin, bir veriler topluluğundan oluştuğunu ortaya koyan bu tanımdan da anlaşılacağı gibi, bilginin “akıl” seviyesine gelmeden önce geçirdiği bir takım aşamalar bulunmaktadır. Bilgi hiyerarşisi olarak da nitelendirilebilen bu aşamalar aşağıda açıklanmaktadır. Bilgi, “karar verme, planlama, karşılaştırma, değerlendirme, analiz, tahmin, tanı

vb. yaşamın her alanına dayanak oluşturacak eylemlerin temelini teşkil eder” (Çapar, 2003, s. 422). İşte bu eylemlerin hangi aşamalarda gerçekleştiğini bilgi hiyerarşisi açıklamaktadır.

1.1. Bilgi Hiyerarşisi

Gerek örgütsel gerekse de bireysel aşamada üretilen ve bilgi yönetimi açısından örgütün en temel girdisi olarak görülen bilginin, hangi süreçlerden geçerek bilgi halini aldığını açıklayabilmek için bilginin hiyerarşisine göz atmak gerekir. Bilgi hiyerarşisine ilişkin bir sınıflandırma Waltz'ın (1998, s. 50) “Information Warfare: Principles and Operations” adlı kitabında yer almaktadır. Waltz, bilgi hiyerarşisinin soyutlama düzeyini (*level of abstraction*); yani veriden akla giden süreçteki işlemlerin düzeylerini Veri-Enformasyon-Bilgi-Akıl olarak 4 aşamada açıklamaktadır. Waltz'ın bu modelinden esinlenerek aşağıdaki şekil oluşturulabilir.

Şekil-1. Bilgi Hiyerarşisi

Bilgi hiyerarşisinin ilk aşamasında, çevredeki belirsizlik ve bulanıklık, fiziksel bir süreç ile önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda giderilmeye çalışılır. Fiziksel çevreden belirsizlikleri en aza indirerek elde edilen bulgular, uygun işlemin yapılması için niceliksel yöntemler sayesinde gözlem yolu ile toplanarak kodlanır ve veri elde edilir.

İkinci aşama, veri adını taşımaktadır ve elde edilen bulguların organizasyonunu gerektirir. Veriler, veri olarak nitelendirilmeden önce boyut belirtme, süzme ve indeksleme süreçlerinden geçerek veri haline dönüştürülür. Bu aşama, daha ziyade karmaşık süreçlemelerin yapıldığı aşamadır. Bundan dolayı veriler arasında herhangi bir bağılılaşım yoktur. Bu aşamadaki verileri sıraya koyma, birbirleri ile ilişkili olanları kümeleme, belirli bir süzgeçten geçirme, aralarındaki ilişkiyi kurma ve belirli bir bağlam içerisinde örgütsel süreçleri gerçekleştirme gibi eylemler, verinin enformasyona dönüştürülmesinde kullanılmaktadır.

Üçüncü aşama olan enformasyon, aslında örgütün enformasyonu varlığa dönüştürdüğü aşamadır ve bilginin bir önceki aşamasını oluşturmaktadır. Bu aşamada enformasyon, bir diğer enformasyon ile muhakeme edilmekte ve belirsizlikler ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır. Yani, önceden elde edilen enformasyon, anlaşılabilir ve açıklanabilir belirsizliği ortadan kaldırıyorsa bilgi haline dönüşmüş demektir. O zaman bilgi, daha önce de ifade ettiğimiz gibi enformasyonun varlığa dönüştürülerek, örgütler için bir değer oluşturduğu katmandır. Bilgi, örgütün çeşitli yöntemlerle sahip olduğu dışsal ve içsel kaynaklarının tümünü oluşturmaktadır. Örneğin, "dışsal bilgi örgüt yöneticilerinin diğer örgütlere yönelik olarak gerçekleştirdiği iş ziyaretleri, diğer örgütlerle yaptığı telefon görüşmeleri, telekonferans yolu ile yaptığı tartışmalar veya toplantılar sonucunda elde edilen kaynaklardan meydana gelmektedir. İçsel bilgi ise, örgütün içinde meydana gelen verilerin enformasyona dönüştürülerek anlaşılabilir halidir. Yani örgütün yapmış olduğu iş ile ilgili her türlü belge, örgütün eylemleri sonucu ortaya çıkan çeşitli yayın, rapor" (Daft, Sormunen ve Parks, 1988), tanıtıcı kitapçık vb. gibi yazılı fikir ürünleri; nihayetinde örgütün iç bilgisini oluşturur.

Şekilde son aşama **akıldır**. Örgütün içsel ya da dışsal; açık veya örtük bilgilerinin belirli örgütsel kararları almada kullanılması, örgüt için bir akıl oluşturmaktadır. Yani bu aşamada bilgi, örgütte uygulama safhasına girmektedir. Bilginin örgütsel kararlara yardımcı olmasını sağlayacak en kritik noktada liderler yer almaktadır. O nedenle, liderlik bilginin akıl haline dönüşmüş bir sürecinden meydana gelir ve örgütsel yeterliliklerde liderlik son derce önemlidir.

Bu açıklamalara dayanarak şu örneği verebiliriz: Özel işletmeler için pazar ve ekonomik ölçümler/göstergeler gözlem yolu ile elde edildiğinden veri sayılırken, bunların analizleri ve pazarın ekonomik davranış modellerinin anlaşılabilir bir yapıya dönüştürülmesi enformasyon olarak ifade edilir. Örgütün pazarı, stratejik planları uygulamaya yönelik olarak yaptığı çalışmaları bilgi sayılmaktadır. Sonuç olarak tüm bu aşamaların gerçekleşmesi ve şirketin başarıya

ulaşması ise, bizlere şirket hakkında bir fikir (*wisdom*) vermektedir. Yani o şirket hakkında bizi fikir sahibi yapmaktadır (Sağsan, 2002a, s. 217).

Bilginin tanımına ve hiyerarşisine yönelik bu türden açıklamalar, aslında bilgi biliminin de araştırma alanı içerisine girmektedir. Bu nedenle, bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesini açıklamak için, bilgi biliminin ne olduğunu izah etmek gerekir. Çünkü disiplinler arası bir dal olan bilgi yönetiminin arka planındaki bilim dallarından birisi de bilgi bilimidir.

2. Bilgi Bilimi

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi bilginin tanımı ve bilgi hiyerarşisine yönelik geliştirilen teoriler, bilgi biliminin bir alt boyutunu oluşturmaktadır. En genel ve açık tanımı ile bilgi bilimi, “toplum içinde birey ve grupların bilgiye en fazla ve yerinde erişimi ve kullanımı için, bilginin nitelikleri ve davranışını, bilgi akışının yönetimini etkileyen güçleri ve optimum kullanılabilirlik ve erişilebilirlik için bilginin süreçlerini inceleyen bilim dalı” (Rubin, 2000, s. 19) olarak ifade edilebilir. Bilginin bu süreçlerinden ise, yaratılması, yayımı, derlenmesi, düzenlenmesi, depolanması, erişilmesi, yorumlanması ve kullanılması anlaşılmalıdır.

Bilgi bilimi, makro bir kuram olup “matematik, mantık, dilbilim, psikoloji, bilgisayar teknolojileri, yönetim araştırmaları, grafik sanatı, iletişim, kütüphane bilimi, yönetim gibi disiplinlerden istifade ederek ortaya çıkmıştır (Rubin, 2000, s. 19). Bilgi bilimi kısaca, bilgi sistemleri, bilgi teorisi, bilgi erişimi, bilgiyi arama davranışı ve insan-bilgisayar etkileşiminin süreçlerini ve niteliklerini araştırma ve teoriye dayanarak değerlendirme gibi bilimsel çalışmaları kapsamaktadır. Bunlardan başka konuları içerisinde “bilgi alt yapısı, epistemoloji, bilgi üreticileri, bilgi ürünleri, bilgi yayımcıları, bilgi yayıncıları, bilgi kullanıcıları, bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgi işçileri ve bilgi işlerinin teknik yaklaşımı” (Sağsan, 2003a) gibi çalışma alanları bulunmaktadır.

Bilgi bilimi çeşitli kuruluşların bilgi ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yönelik olarak doğmuştur. Örneğin bilginin paketlenmesine ilişkin kitapçılar, bazı kuşaklara yönelik olarak derlenmiş bilginin öğretilmesi için okullar, bilginin depolanması ve yayılması için kütüphaneler, bilginin görsel ve işitsel görünümü için filmler ve sinemalar, bilginin sözlü iletişimi için konferanslar bu kurumlar arasında sayılabilir (Norton, 2000, s. 22).

2.1. Bilgi Bilimciler

Bilgi bilimi ile uğraşan kişilere 'bilgi bilimci' denilmektedir. Bilgi bilimciler, "bilgi ile toplumu bir araya getiren ve bilginin en yaygın ve isabetli biçimde kullanımını gerçekleştiren insan gücüdür" (Başkent Üniversitesi, 2002, slayt 9). Temelini bilgi biliminden alan ve bilgi işleri ile uğraşan kişiler de "bilgi bilimci" olarak adlandırılmaktadır. Bilgi bilimciler, özünde bilginin her türlü profesyonel boyutu ile ilgilendiklerinden dolayı daha geniş anlamda "bilgi profesyoneli" şeklinde de tanımlanmaktadır. Ancak bilgi profesyonelleri bilgi işlerini daha ziyade kütüphanecilik bilimi bağlamında gerçekleştiren kişilerdir. Yani, bilgi profesyonelleri, "bilginin sağlanması, düzenlenmesi, saklanması, depolanması ve iletilmesi için herhangi bir işletme içerisinde veya daha geniş olarak ulusal bağlamda gerekli sistemleri tasarlayan kişilerdir (Feather ve Sturges, 2003, s. 286).

Bilgi bilimi disiplininin daha iyi anlaşılması için bilgi işleri ile ilgili diğer bilim dallarının isimleri ve tanımları verilerek; karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Bilgi bilimcilerinin; bilgi profesyoneli, bilgi yöneticisi, kayıt yöneticisi, enformasyon yöneticisi ve arşivci gibi unvanlarla karıştırılmaması için temelini bilgi bilimine dayandıran disiplinlerin tanımlanması şartı vardır. Ayrıca, bilgi bilimi disiplini içerisindeki bilgi bilimcilerin iş tanımlarının yapılması, bu disiplinin karşılaştırmalı olarak değerlendirildiği takdirde daha iyi anlaşılacağını bize göstermektedir.

2.2. Temelini Bilgi Bilimine Dayandıran Disiplinler

Temelini bilgi bilimine dayandıran disiplinleri şu şekilde sıralayabiliriz (Feather ve Sturges, 2003, s. 287–288):

- 1) *Kütüphanecilik*: Özellikle kurumlara bir veya birden çok topluluğa ve kurum içerisindeki dermeye kendini adayarak, doğrudan doğruya bilgi sağlayan ve hizmete sunan kütüphane merkezli uygulama alanıdır.
- 2) *Enformasyon Yönetimi*: Enformasyon ve verinin depolanması, kullanıcılara transferi ve erişimi için uygulama alanını örgüt merkezli gerçekleştiren sistematik ve daha çok teknoloji bilgisi gerektiren bir çalışma alanıdır.
- 3) *Kayıt Yönetimi*: Örgütler ve kurumları temel alarak bunlara ilişkin ortak dosyaların derlenmesi ve korunması yolu ile gerekli aktiviteleri gerçekleştiren bir uygulama alanıdır.
- 4) *Arşivcilik*: Bir kurumun kimliği ve büyümesi için orijinal, korunmaya değer ve kalıcı bir dermeden oluşan tarihi kayıtların araştırıldığı ve faaliyetlerinin gerçekleştirildiği disiplindir.

İsmi sıraladığımız ve kısa tanımını verdiğimiz bu disiplinler, genellikle daha makro düzeyde olup, çalışma alanı içerisine ülkeye özgü bilgi işlerini de dahil etmektedirler. Çalışma alanı içerisinde bilgi işleri ile ilgilenen ve makro düzeyden ziyade daha mikro ölçekli (işletmelere yönelik) çalışmaları gerçekleştiren ve arka planında bilgi bilimi disiplinini de barındıran bu yeni disiplinler arası bilim dalının adı bilgi yönetimidir.

2.3. Bilgi Yönetimi

Bilgi yönetimi, çalışma alanının sadece bir boyutunu bilgi bilimine dayandırmıştır. Bu da sadece örgüt içerisindeki bilgi sürecinin (derlenmesi, düzenlenmesi ve hizmete sunulması) gerçekleştirilmesi şeklinde özetlenebilir. Oysaki bilgi yönetimi, örgütlerde bilginin bütün yaklaşımları (üretilmesi, kodlanması, paylaşılması, öğrenilmesi ve yenilenmesi) ile ilgili disiplinler arası bir işletme modelidir. 1990'lı yıllarda özellikle iktisatçıların "bilgi üretim faktörüdür" varsayımı ile gelişme alanı bulmuştur (Barutçugil, 2002).

Herhangi bir teşebbüsün enformasyon varlıklarının (veri tabanları, dokümanlar, politikalar, prosedürler, bilgi türleri) tanımlanması, ele geçirilmesi, değerlendirilmesi, erişilmesi ve paylaşılması ile ilgili faaliyetler bilgi yönetiminin temel çalışma alanına girmektedir (Feather ve Sturges, 2003, s. 351–352). Bu model ise ancak örgüt içerisindeki iletişim kanallarının açık olması ile kurulabilir. Yani bilgi yönetimi faaliyetleri, işletmedeki bilgi süreçlerinin gerçekleşmesinde iletişim tekniklerini ağırlıkla kullanmaktadır. Bu nedenle bilgi yönetiminin, işletme boyutundan ziyade iletişim boyutu ağır basmaktadır (Çapar, 2002).

2.4. Bilgi Yönetiminin Örgütler İçin Önemi

Bilgi yönetiminin örgütler için önemi, örgütlerdeki bilginin üretilmesi sürecinde başlamaktadır. Örgütsel bilginin üretimi ise temel olarak beş adımdan oluşmaktadır (Krogh, Ichijo ve Nonaka, 2000, s. 7). Bu adımların ilki, *örtük bilginin paylaşılması* sürecini içermektedir. Örtük bilgi, bireylerin belirli bilgi alanı içindeki direkt deneyimlerinden elde edilen kişisel ve sözlü olmayan biçimdeki bilginin kendisini oluşturmaktadır (Augier, Shariq, ve Vendelø, 2001, s. 126). Örtük bilgi davranışlarımızın bir ürünü olarak zihinsel modellemelerimizin içerisinde bulunmaktadır ve insan bilgi işleme süreci ile yaratılmakta ve sosyal bilgi işleme süreci ile paylaşılmaktadır (Sağsan, 2003 b, s. 6). Örgütsel bilginin üretilmesindeki ikinci adım ise, *fikirlerimizin / kavramlarımızın üretilmesidir*. Üretilen bu kavramların açığa çıkarak doğrulanması, örgütsel bilgi üretiminin üçüncü adımını oluşturmaktadır. Dördüncü adım ilk örneklerin (*prototipler*) inşa edilmesinden oluşur ki, zihnimizde doğrulanan kavramlar aracılığıyla

prototipler oluşur. Son adım ise *bilginin çeşitli düzeylerde ortaya çıkmasıdır*. Yani, bireysel düzlemde üretilen bilgi, ister örgütsel isterse de örgüt içinde bir diğer kişi/gruba iletişim kanalları sayesinde yayılmakta, işbirliği yolu ile paylaşılmakta ve örgütsel bilgi üretilmektedir.

Bilgi yönetiminin temel görevi ise, işte bu çeşitli düzeylerde üretilen, yayılan ve paylaşılan bilginin örgüt için bir “varlık” olarak oluşturulmasına olanak sağlayacak her türlü çalışmanın yapılmasını incelemek ve araştırmaktır. Daha açık bir anlatım ile örgütsel bilgi yönetiminin görevi, gerek kurum içerisinde gerekse kurumun çevresinde meydana gelen her türlü bilgi eylemlerinin yerine getirilmesi için (derlenmesi, toplanması, dağıtılması, üretilmesi ve yayılması) (Sağsan, 2002b, s. 217) gerekli iş stratejilerini oluşturarak mevcut altyapıyı sağlayacak faaliyetleri gerçekleştirmektir. Yani, örgüte ait örtük, açık, dış ve iç bilgi ile bu bilgilere ilişkin işlemler bilgi yönetiminin örgütler için önemini oluşturmaktadır.

Bilginin örgütsel değerini kalıcı kılmak için bilgi yönetimi, bilgiyi örgütlerde sürekli çeşitli yollarla üretken kılmak durumundadır. Örneğin, örgüt içi sosyalizasyon sürecinin sürekli desteklenmesi, örgüt içi iletişim kanallarının devamlı açık tutulması, örgütün performansı için yeni bilgilerin örgüt içerisine girmesine olanak tanınması gibi faaliyetler, örgütün bilgiyi üretken kılmasına yönelik olarak yapılan bilgi yönetim çalışmaları bu bağlamda değerlendirilebilir.

Bunlarla birlikte bilgi yönetimi, entelektüel sermayenin örgüt içerisinde en verimli bir şekilde kullanılmasını sağlar. Bunu gerçekleştirmek için çeşitli finansal analizlerle entelektüel sermayeyi örgüt için bir “değer yaratma” aracı haline getirir ve bunu rekabetçi bir avantaj oluşturma amacıyla kullanır.

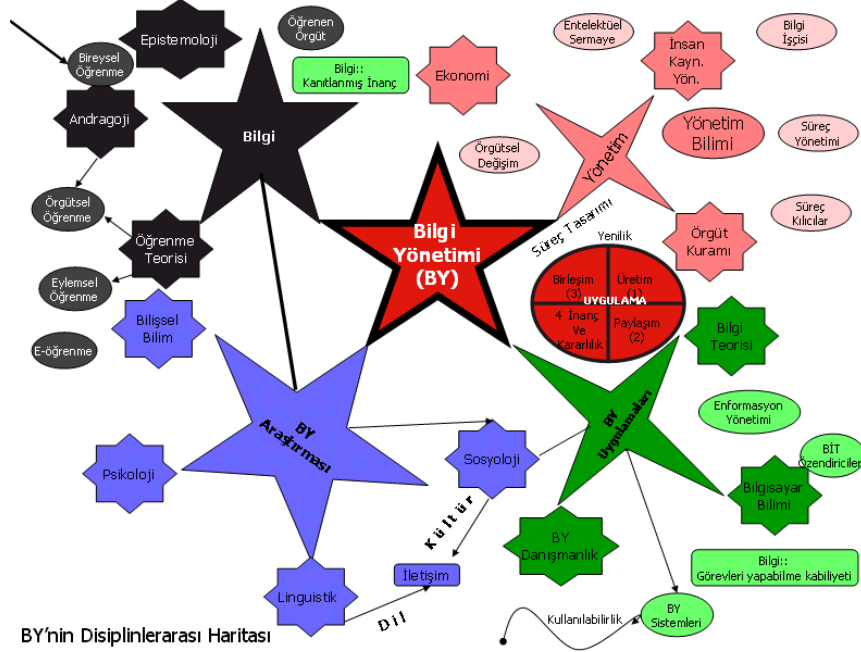
2.5. Bilgi Yönetiminin Amacı

Örgütler için bilgi yönetimi, çeşitli amaçları yerine getirebilmek için vardır. Bu amaçları şu şekilde sıralayabiliriz (Çapar, 2003):

- Örgüt içerisinde yeni bilginin üretilmesi,
- Dış kaynaklardaki değerli bilginin örgüte kazandırılması,
- Örgütsel kararlarda ulaşılabilir bilginin kullanılması,
- Bilginin dokümanlar, veri tabanları ve yazılımlar aracılığı ile (yani mevcut örgütsel bilgi varlıkları ile) sunulması,
- Toplumsal kültür ve özendiricileri ile bilginin büyümesini kolaylaştırması (daha makro düzeyde),

- Örgütün birimleri içerisinde oluşan bilginin veya başka örgütlerdeki benzer birimlerin, birimler arası transferinin gerçekleştirilmesi,
- Örgütsel bilginin değerlendirilerek entelektüel sermayeye çevrilmesi ve bilgi yönetimi sayesinde ölçülmesi.

Bilgi yönetimi örgütlerde yukarıda saydığımız amaçları yerine getirebilmek için çeşitli disiplinleri bünyesine almış ve disiplinler arası bir bilim dalı olarak bilimsel literatürde yerini almıştır. Bilgi yönetiminin disiplinler arası olduğunu aşağıdaki şekilden anlayabiliriz:

Şekil-2. Bilgi Yönetimi (BY)nin Disiplinlerarası Haritası®

İlk bakıldığında karmaşık gibi görünen bu şekilde, bilgi yönetimi bir yıldız, yıldızın her bir kuyruğu ise bilgi yönetimi disiplininin bir alt boyutunu temsil etmektedir. Bu boyutlar ise genel olarak dört başlık altında toplanmaktadır. Birinci boyut, yönetimi; ikinci boyut bilgi yönetimi uygulamalarını ve bilgi teknolojilerini; üçüncü boyut bilgi yönetimi araştırma alanlarını ve dördüncü ve son boyut ise, bilginin bilişsel ve felsefi yaklaşımını içermektedir. Bilgi yönetiminin iletişime yönelik yaklaşımı ise her disiplin için gereklidir. Çünkü bilgi yönetimini

© Bu şekil 7-12 Eylül 2003 tarihleri arasında San Sebastian, İspanya'da gerçekleşen "Knowledge Management in Action" isimli 3.Avrupa Bilgi Yönetimi Yaz Okulu eğitim materyallerinden uyarlanmıştır.

içeren disiplinlerin birbirleri arasındaki bilgi transferi iletişim yöntemleri sayesinde yayılarak paylaşılmakta ve yeni bilimsel araştırmalara ışık tutmaktadır.

Bilgi yönetiminin amaçlarını gerçekleştirecek, bilgi yönetiminin arka planında yer alan disiplinleri bilgi yönetimi ile ilişkilendirecek, bilgi yönetimini örgütlerde kolaylıkla uygulayarak bunları sürekli kılabilecek bir programa gereksinim vardır. Bu program aşağıdaki başlıklar altında sıralanabilir (Çapar, 2003).

- Bilgi yönetimi,
- Bilgi yönetimi tarihçesi: Teori/kavramlar,
- Güven sağlama: Yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya doğru ödüllendirme sistemi,
- Bilgi yönetimi stratejisi,
- Bilgi kodlama,
- Donanım, yazılım, sistemler,
- Değerlendirme,
- Uluslararası uygulamalar.

2.6. Bilgi Yönetimi Konuları

Bir bilim dalı olarak bilgi yönetimi aşağıdaki konuları kendisine çalışma alanı olarak seçmiştir (3rd Knowledge Management Summer School, 2003, s. 1). Bu konular, Şekil-2'deki "Bilgi Yönetiminin Disiplinler arası Haritası"na bakılarak artırılabilir.

- Disiplinler arası bakış açısıyla bilgi yönetimi,
- Bilgi işçilerinin anlaşılması ve ayakta tutulması,
- Topluluklar/dernekler ve ağlar,
- Bilgi yönetimi ve inovasyon,
- Bilgi yönetimi ve öğrenme,
- Değer üretme ve değer ölçme (entelektüel sermaye),
- Bilgi yönetimi araştırmaları ve uygulamaları,
- Girişimciler için bilginin yönetimi,
- Metodolojik açıdan bilgi yönetimi.

Bir bilim dalı olarak değerlendirildiğinde bilgi yönetimi, disiplinler arası bir alan olması nedeniyle oldukça geniş bir kapsama sahiptir. Her ne kadar bu çalışmada yukarıdaki konu başlıkları ile sınırlandırılmaya çalışıldıysa da, bilgi yönetiminin kapsamının geniş olduğunu yapılan literatür taramalarından da görmekteyiz. Özellikle iletişim, psikoloji, sosyoloji ve bilgi yönetimi alanlarındaki profesyonellerin bu alanda yayın yapması, bilgi yönetimi kapsamının oldukça geniş olduğunu açıkça göstermektedir.

3. Bilgi Yönetimi İle Geleneksel Kütüphane ve Bilgi İşleri Arasındaki Farklar

Çalışmamızın ilk amacı, bilgi yönetimi ile geleneksel kütüphanecilik ve bilgi işleri arasındaki farkları ortaya koymak ve bu bağlamda her iki disiplinin de birbirleriyle karıştırılmaması gerektiğini vurgulamaktır. Bu nedenle, sözünü ettiğimiz farklar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Feather ve Sturges, 2003, s. 357).

Bilgi yönetimi	Geleneksel kütüphane ve bilgi işleri
1. Yapılandırılmamış ve biçimsel olmayan enformasyon/bilginin örgüte katılması üzerine vurgu yapar.	1. Yapılandırılmış ve biçimsel enformasyon / bilgi üzerine sınırlamaları vardır.
2. İçsel enformasyon ile günümüzde artan bir şekilde dışsal enformasyon üzerine vurgu yapar fakat sıklıkla müşteriler ve tedarikçi firmalardan gelen dışsal bilgi üzerine odaklanır. Bu tür bilgiler literatürde yer almamaktadır.	2. Örgüte ait bilgiler dışsaldır ve literatürde yer almaktadır.
3. Örgüt içi kültürel değişim ve bunun öğeleri içinde aktif bir rolü vardır.	3. Örgüt içi kültürel değişimde tarafsız bir rol almaktadır.
4. Enformasyon ve bilgi paylaşımını sıklıkla ağ üzerinden gerçekleştirmektedir.	4. Enformasyon ve bilgi dağıtımı, merkezi bir yerden sağlanır (kütüphane dermesi).
5. Enformasyon/bilgi yapılandırılmasında serbestlik vardır.	5. Bilgi yapılandırılmasında taksonomi, kataloglama ve sınıflama gibi bağlayıcı yapılar vardır.
6. Çevre, örgüt, sektör, tedarikçi firmalar ve müşterilerin bilgisi söz konusudur.	6. Büyüyen bir çevre bilgisi olmasına karşın bu bilgi örgütün işleyişi ile yakından ilgili değildir.
7. Örgüt içinde arka planı metinsel olmayan bilgilere dayalı metinler vardır.	7. Bilgi birinci derecede metindir, ikinci derecede ise sayısal ve grafiklidir.
8. Ücretlendirme politikaları ile bilgi paylaşımı arasında ilişki kurar.	8. Emeğin karşılığını ödeme politikası ile ilgilendirmez.
9. Bilgi yönetimi örgütlerde, örgütsel süreçleri, teknolojileri, yönetim stratejilerini ve eğitim faaliyetlerini gerçekleştirir.	9. Kurumların çoğunlukla bilgi süreçleri ile ilgilenir (sağlama, depolama, düzenleme ve hizmete sunma).

Tablo-1. Bilgi Yönetimi İle Geleneksel Kütüphane ve Bilgi İşleri Arasındaki Farklar*

Kaynak: Feather, J ve P. Sturges (eds). (2003). International encyclopedia of information and library science. London; New York: Routledge, s.357.

3.1. Bilgi Yöneticileri

Bilgi yönetimi ile geleneksel kütüphane ve bilgi işleri arasındaki farklar, bilgi yöneticileri ile bilgi profesyonellerinin görevleri arasındaki ayrılıklar verilerek daha rahat anlaşılabilir. Gerek CKO (*Chief Knowledge Officer*), gerekse de CIO (*Chief Information Officer*) şeklinde ünvanlandırılan bilgi yöneticilerinin görevleri arasında şunlar yer almaktadır (Barutçugil, 2002, s. 145–147):

- Şirket yöneticilerinin bilgiye, çalışanlara, bilgi süreçlerine ve entelektüel sermayeye yatırım yapmalarını teşvik eder.
- Örgütün, teknik bilgi (*know-how*), patentler ve müşteri ilişkileri gibi görünmeyen varlıklarından daha fazla istifade etmesini sağlar.
- Örgütteki yenilikler ve fikirlerin ticarileşmesini daha sıklıkla gerçekleştirir ve etkili kılar.
- Örgüt içerisindeki muhtemel bilgi kaçaklarını önleyerek gerekli tedbirleri alır.
- Örgüt çalışanları tarafından bilginin yaygınlıkla kullanımını ve paylaşımını gerçekleştirerek örgütsel bir kültür yaratır.

Bilgi yöneticilerinin örgüt içerisindeki rollerine daha geniş açıdan bakacak olursak aşağıdaki maddeleri sıralayabiliriz:

- Örgütsel bilgi ve iletişim teknik altyapısını kurarak örgütsel bilgi mimarisini yapılandıran,
- Bilgi ile ilgili örgütsel kararlarda etkili olan,
- Örgütsel bilgi politikasının oluşturulmasına öncülük eden,
- Örgütteki mevcut bilgi varlıkları sayesinde örgütün verimliliğine katkıda bulunan,
- Örgüt içi yatay ve dikey iletişim kanallarının sürekli açık tutulmasını sağlayan,
- CEO'lar ile örgüt katılımcıları arasındaki her türlü (sözlü/sözsüz) bilgi akışını denetleyen,
- Dışsal veri ve enformasyonu bilgiye dönüştürerek örgütün bundan en fazla fayda sağlamasına imkân verecek düzenlemeleri yapan,
- Bilgiyle ilgili örgütsel yapı ve stratejileri inşa ederek örgütsel performansı artıran kişiler “bilgi yöneticisi” olarak adlandırılabilirler.

3.2. Bilgi Yöneticisi İle Bilgi Profesyoneli Arasındaki Farklar

Bilgi yöneticisi ile bilgi profesyoneli arasındaki iş görev tanımlarını ve örgütlerde gerçekleştirdikleri eylemleri şu şekilde sıralayabiliriz.

Bilgi Yöneticisi	<ol style="list-style-type: none">1. Bilgi yönetimi disiplininin uygulayıcısıdır.2. Örgütsel faaliyetlerde bilgi olgusunun yaratılmasından, bilginin rekabetçi üstünlük sağlanmasına kadar her türlü çalışma ile ilgilenir.3. Çalışma alanı sadece mikro temele dayanır.4. Örgütün birçok faaliyet alanı ile ilgilenir ve içerisinde birden fazla unvanı birlikte barındırır. (Enformasyon yöneticisi, bilgi işçisi, bilgi profesyoneli gibi...)5. Yalnızca örgütsel bilgi politikasının oluşturulması ile ilgilenir.	<ol style="list-style-type: none">1. Kütüphanecilik, arşivcilik, dokümantasyon ve enformasyon gibi disiplinlerin uygulayıcısıdır.2. Herhangi bir örgütte sadece bilgi süreçleri ile ilgilenir. (Bilginin sağlanması, düzenlenmesi, saklanması, depolanması ve iletilmesi)3. Çalışma alanı mikro ve makro düzeyde olabilir.4. Örgütün sadece kütüphane, dokümantasyon ve enformasyon işleri ile ilgilenir.5. Örgütsel bilgi politikasının yanında ulusal ve bölgesel bilgi politikalarının oluşmasında da söz sahibi olabilir.
-------------------------	---	---

Bilgi Profesyoneli

Tablo–2. Bilgi Yöneticisi ile Bilgi Profesyoneli Arasındaki Farklar

4. Dünyada ve Türkiye’deki Bilgi Yönetimi Programları

Çalışmamızın ikinci amacı doğrultusunda, Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi lisans programına ilişkin bilgilerle bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesi ile tutarlılığını kanıtlamak idi. Bunun için öncelikle dünyada ve Türkiye’deki bilgi yönetimi programına benzer programlar verilmiş (Çapar, 2002), daha sonra da sözü geçen bölümün ders programına yer verilmiştir.

Dünyadaki belli başlı programlar:

- Dominican University (Yüksek Lisans, ABD)
- Kent State University (Yüksek Lisans, ABD)
- Nort Western University (Yüksek Lisans, ABD)
- George Washington (Yüksek Lisans, ABD)
- Cranfield University, (Yüksek Lisans, İngiltere)
- Australian National University (Yüksek Lisans, Avustralya)
- Univeristy of Canberra (Yüksek Lisans, Avustralya)

Bunların dışında, İngiltere, ABD, Norveç, Güney Amerika, Avustralya ve Almanya gibi ülkelerde de konu ile ilgili dersler verilmektedir.

Türkiye'deki belli başlı programlar ise:

- Bilkent Üniversitesi Uygulamalı Teknoloji ve İşletme Yüksekokulu "İşletme Bilgi Yönetimi" İş İdaresi (turizm ve işletmeye yönelik bir program).
- Boğaziçi Üniversitesi Yaşamboyu Eğitim Merkezi (BÜYEM) tarafından toplam 12 haftalık (36 saatlik) bir sertifika programı,
- Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Bilgi Yönetimi İnternete Dayalı Önlisans Programı (daha ziyade büro yönetimine yönelik iki yıllık bir program).
- Sakarya Üniversitesi-Polytechnic University işbirliği ile Yönetimde Yüksek Lisans ve Yüksek Sertifika Programı adı altında "*Information Management*" adlı bir yüksek lisans ders programı açılmıştır.
- Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilgi Yönetimi İnternete Dayalı Ön lisans Programı

4.1. Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü

Bölümün kuruluş çalışmaları 2001–2002 ders yılında başlamış, kuruluşu Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından 8 Mart 2002 tarih ve 4675 sayılı yazı ile kabul edilmiştir. İlk öğrencilerini 2002–2003 ders yılında almıştır (Başkent Üniversitesi, 2003, s. 1).

Bölümün temel amacı, günümüzün bilgi toplumuna ve küreselleşmeye ilişkin eğilimlerine ayak uydurabilecek, yeni ekonomi ve e-iş dünyasında görev alabilecek formasyonda, iletişim ve bilgi teknolojilerini kullanmayı bilen; bilginin üretilmesi, derlenmesi, analizi, organizasyonu, erişilmesi, aktarılması ve paylaşılmasına ilişkin görevleri üstlenebilecek; örgüt içinde bilgi döngüsünü sağlayarak bilgi biliminin uygulamasını yapabilecek nitelikli insan gücünü, yani BİLGİ YÖNETİCİLERİNİ yetiştirmektir (Başkent Üniversitesi, 2003, s. 1). Bu amaçlarla ek olarak bölüm,

1. Örgütlerde "Bilgi Yönetimi Projelerini" uygulayabilecek nitelikte insan yetiştirmek,
2. Örgütlerin karar verme süreçlerini desteklemelerine ve örgütsel verimliliği artırarak iş performanslarını yükseltmelerine yön verecek ve örgütsel yeterliliği geliştirecek bilgi yöneticilerini yetiştirmek,

3. “Bilgi Yönetimi” disiplininin ülkemizde daha geniş kitlelere ulaştırılması ve daha iyi anlaşılması için gerekli bilimsel yayınlar yapmak,
4. Özellikle orta ve büyük ölçekli işletmelerde “bilgi yönetimi alan çalışmalarının” uygulanmasına öncülük edecek insan gücünü oluşturmak.

4.2. Diğer Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri ve Başkent Üniversitesi Farkı

Ülkemizin birkaç üniversitesinde daha aynı adı taşıyan bölüm vardır. Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü şu nitelikleri ile diğer bölümlerden farklılık göstermektedir (Başkent Üniversitesi, 2002, .slayt 25-30).

Birinci farklılık, bölümün bağlı olduğu fakülteye ilişkindir. Bölüm, bir iletişim fakültesi içinde kurulan ilk bölümdür. Çünkü iletişimin özü bilgidir ve bilgi de ancak iletişim yöntem ve teknikleri ile amaca uygun biçimde yayılabilir. Ayrıca, örgütsel bilginin kesintisiz bir şekilde aktarılabilmesi için altyapısı iletişim teorileri ile desteklenen bilgi yöneticilerine gereksinim vardır. Çünkü “bilgi yönetiminin iç dinamiklerinden bir tanesi de sosyalizasyon süreci”dir (Nonaka ve Takeuchi, 1995, s. 71).

İkinci farklılık bölüm ders programının işletme, ekonomi ve yönetim boyutuna vurgu yapılmasıdır. Aslında “Bilgi Yönetimi”nden örgütlerin işlevlerini gerçekleştirebilmelerinde sermaye kadar rol oynayan kurum içi ve kurum dışı bilginin derlenmesi, düzenlenmesi, işlenmesi, yayılması, paylaşılması ve erişilmesi anlaşılmaktadır. Bu nedenle Başkent Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünde ekonomi ve işletme derslerine de ağırlık verilmiştir. Bununla birlikte, örgütsel bilgi yönetiminde entelektüel sermaye olgusunun ölçülmesi, örgütün doğası gereği işletme felsefesi taşıması, programımıza bu derslerin konulmasını zorunlu kılmıştır.

Üçüncü farklılık, ders programının bilişim teknolojileri açısından ele alınmasıdır. Bilgi ve iletişim (bilişim) teknolojilerine yani bilgisayar yazılımı, donanımı, sistemleri ve ağlarına ilişkin derslere programda ağırlıklı olarak yer verilmiştir. Özellikle enformasyon yönetimine ilişkin dersler sayesinde öğrenciler, hızla değişen teknolojik çevre şartlarına çalıştıkları örgütü adapte etme olanağı bulacaklardır.

Dördüncü farklılık, programın bilgi yönetimini destekleyen ve disiplinler arası olduğunu ispatlayan bir yaklaşım çerçevesinde ele alınmasıdır. Bölüm programlarında bilgi bilimi ve bilgi yönetiminin tamamlayıcısı olan sosyoloji, psikoloji, matematik, istatistik, kamuoyu-

medya, demokrasi, vb. derslerin yer alması bilgi yönetiminin disiplinler arası olduğunu göstermektedir.

Beşinci ve son farklılık ise, tüm bu farklılıkların toplamı olarak bilgi yönetiminin iletişim, işletme ve bilişim teknolojileri boyutlarının altını çizen Türkiye'deki ilk ders programına sahip olmasıdır.

4.3. Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Ders Programı

Bölümün ders programı beş ana alan etrafında toplanmıştır. Bunlar,

- 1- Genel dersler: Türk Dili, Mesleki İngilizce, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi,
- 2- İletişim dersleri: İletişime Giriş, Uluslararası İletişim, Kitle İletişim Araçları ve Toplum, Kamusal Söylev, İletişim ve Etik, Bilgi ve İletişim Hukuku, Örgütsel İletişim ve Örgüt Kültürü, Medya Yönetimi,
- 3- İşletme dersleri: Ekonomi, İşletme, Örgüt Kuramı, Çağdaş Yönetim Teknikleri, Örgütlerde Davranış, İşletmelerde Finansal Yapı ve Entelektüel Sermaye,
- 4- Destekleyici dersler: Sosyoloji, Psikoloji, Matematik, Araştırma Yöntemleri, Kamuoyu, Medya ve Demokrasi,
- 5- Bilgi yönetimine ilişkin dersler: Bilgisayar Teknolojileri, Bilgi Bilimi, Bilgi Yönetimine Giriş, Bilginin Organizasyonu, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Programlama, Bilgiye Erişim, Bilgi Ağları ve İnternet, Sistem Analizi, Bilgi Politikası, Web Tasarımı, Bilgi Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi, Veri Tabanı Tasarımı ve Yönetimi, Bilgi Yönetimi Uygulamaları, Bilgi Merkezleri Yönetimi, Bilgi Yönetimi Alan Çalışmaları, İçerik Oluşturma. Derslerin dönemlere ilişkin dağılımları aşağıdaki tabloda görülmektedir:

T: Teori ders saatleri/hafta U: Uygulamalı ders saatleri/hafta K: Ders kredileri

1. YIL / I. YARIYIL (GÜZ)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 101	İletişime Giriş	3	0	3
İLF 103	Ekonomi	3	0	3
İLF 105	Psikoloji	3	0	3
İLF 107	Bilgisayar Teknolojileri I	2	2	3
BBY 101	Bilgi Bilimi	3	0	3
ENG 123	Mesleki İngilizce I	6	0	6
TURK 101	Türk Dili I	2	0	2

1.YIL / II. YARIYIL (BAHAR)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 102	Kitle İletişim Araçları ve Toplum	3	0	3
İLF 104	İşletme	3	0	3
İLF 106	Sosyoloji	3	0	3
İLF 108	Bilgisayar Teknolojileri II	2	2	3
BBY 102	Bilgi Yönetimine Giriş	3	0	3
ENG 124	Mesleki İngilizce II	6	0	6
TURK 102	Türk Dili II	2	0	2

2. YIL / III. YARIYIL (GÜZ)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 201	Araştırma Yöntemleri	3	0	3
İLF 205	Matematik	3	0	3
BBY 201	Bilginin Organizasyonu: Bibliyografik ve Entelektüel Kontrol	2	2	3
BBY 203	Bilgi ve İletişim Teknolojileri	3	0	3
BBY 205	Örgüt Kuramı	3	0	3
ATA 201	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2
ENG 223	Mesleki İngilizce III	3	0	3

2.YIL / IV. YARIYIL (BAHAR)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 202	İstatistik	3	0	3
BBY 202	Bilginin Organizasyonu: MARC, METADATA ve Kodlama	2	2	3
BBY 204	Programlama	2	2	3
BBY 206	Bilgiye Erişim	2	2	3
BBY 208	Çağdaş Yönetim Teknikleri	3	0	3
ATA 202	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2
ENG 224	Mesleki İngilizce IV	3	0	3
BBY 200	Staj I	0	0	0

3. YIL / V. YARIYIL (GÜZ)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
BBY 301	Bilgi Ağları ve İnternet	2	2	3
BBY 303	Dilbilim	3	0	3
BBY 305	Sistem Analizi	3	0	3
BBY 307	Bilgi Politikası	3	0	3
BBY 309	Örgütsel İletişim ve Örgüt Kültürü	3	0	3
	Seçmeli	3	0	3
ENG 323	Mesleki İngilizce V	3	0	3

3.YIL / VI. YARIYIL (BAHAR)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 302	Web Tasarımı	1	2	3
İLF 304	Kamuoyu, Medya ve Demokrasi	3	0	3
BBY 302	Bilgi Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi	3	0	3
BBY 304	Veri Tabanı Tasarımı ve Yönetimi	3	0	3
BBY 306	Bilgi Yönetimi Uygulamaları: Altyapı, Sistem Analizi, Sistem Tasarımı	3	0	3
	Seçmeli	3	0	3
ENG 324	Mesleki İngilizce VI	3	0	3
BBY 300	Staj II	0	0	0

4. YIL / VII. YARIYIL (GÜZ)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 401	Uluslararası İletişim	3	0	3
BBY 401	Bilgi Yönetimi Uygulamaları: Araçlar ve Teknikler	2	2	3
BBY 403	İçerik Oluşturma	3	0	3
BBY 405	Örgütlerde Davranış	3	0	3
BBY 407	Türkiye'nin Sosyo Ekonomik Yapısı	3	0	3
	Seçmeli	3	0	3
ENG 423	Mesleki İngilizce VII	3	0	3

4.YIL / VIII. YARIYIL (BAHAR)

Kodu	Dersin Adı	T	U	K
İLF 402	Bilgi ve İletişim Hukuku	3	0	3
BBY 402	İşletmelerde Finansal Yapı ve Entelektüel Sermaye	3	0	3
BBY 404	Medya Yönetimi	3	0	3
BBY 406	Bilgi Merkezleri Yönetimi	3	0	3
BBY 408	Bilgi Yönetimi Alan Çalışmaları (Seminer)	3	0	3
	Seçmeli	3	0	3
BBY 410	Bitirme Projesi	3	0	3
ENG 424	Mesleki İngilizce VIII	3	0	3

4.4. Bilgi Yönetiminin Disiplinler arası Haritası Açısından Bölüm Ders Programının Tutarlılığı

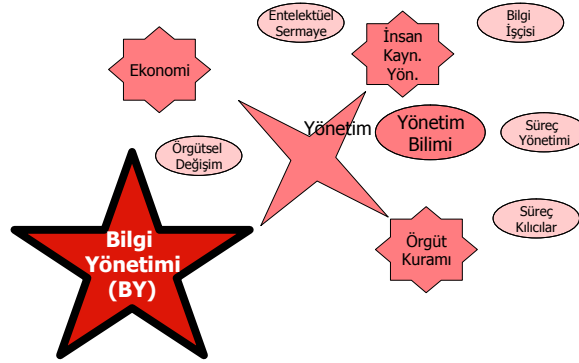
Bilgi Yönetimi Disiplinlerarası Haritası (Şekil-2) açısından bakıldığı zaman bölümün ders programının tutarlılığı açıkça görülmektedir.

BY'nin Disiplinlerarası Haritası Açısından Ders Programı:

İşletme ve Yönetim Dersleri

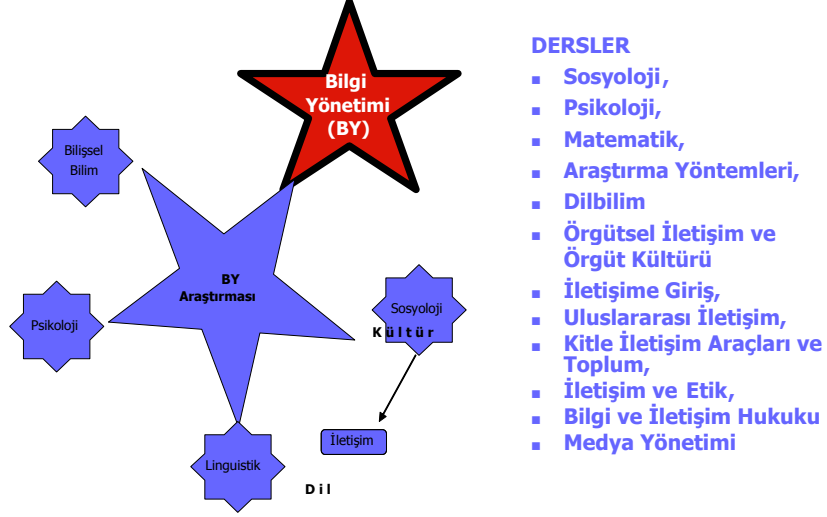
DERSLER

- Ekonomi
- İşletme
- Örgüt Kuramı
- Çağdaş Yönetim Teknikleri
- Örgütlerde Davranış
- İşletmelerde Finansal Yapı ve Entelektüel Sermaye
- Türkiye'nin Sosyo Ekonomik Yapısı
- Bilgi Yönetimine Giriş
- Bilgi Merkezlerinde Yönetim

Şekil-3. BY'nin Disiplinler arası Haritası Açısından Bölüm Ders Programının İşletme Boyutuna Yönelik Dersler

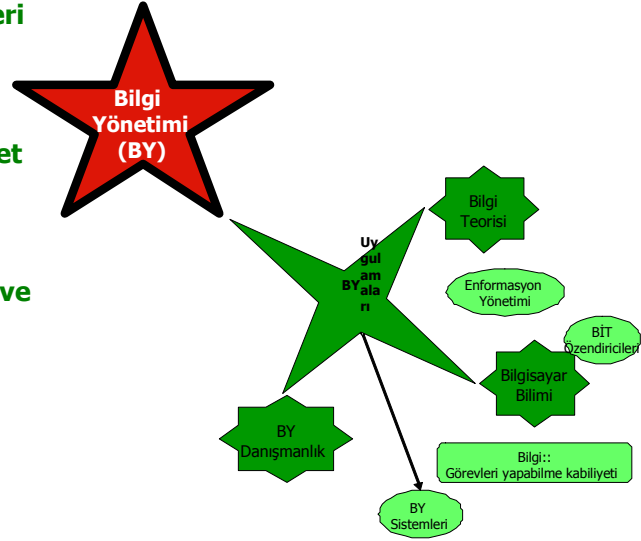
BY'nin Disiplinlerarası Haritası Açısından Ders Programı: BY Araştırmaları ve İletişim

Şekil-4. BY'nin Disiplinler arası Haritası Açısından Bölüm Ders Programının İletişim ve BY Araştırmaları Boyutuna Yönelik Dersler

BY Disiplinlerarası Haritası Açısından Ders Programı: BY Uygulamaları
Bilişim Teknolojileri

- **Bilgisayar Teknolojileri**
- **Programlama**
- **Bilgi ve İletişim Teknolojileri**
- **Bilgi Ağları ve İnternet**
- **Sistem Analizi**
- **Bilgi Sistemleri Tasarımı ve Yönetimi**
- **Veri Tabanı Tasarımı ve Yönetimi**
- **İçerik Oluşturma**
- **Bilgi Yönetimi Uygulamaları**
- **Bilgi Yönetimi Alan Çalışmaları**
- **Web Tasarımı**

Şekil-5. BY'nin Disiplinlerarası Haritası Açısından Bölüm Ders Programının BY Uygulamaları ve Bilişim Boyutuna Yönelik Dersler

BYnin Disiplinlerarası Haritası Açısından Ders Programı: Bilgi İşleri ve Bilişsel Boyut

Şekil-6. BY'nin Disiplinler arası Haritası Açısından Bölüm Ders Programının Bilginin Felsefesine ve Bilişsel Boyutuna Yönelik Dersler

Sonuç

Sonuç olarak bu çalışma, bilgi yönetimi disiplini ile ilgilenmek isteyen araştırmacılara bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesini genel hatları ile çizmesi açısından bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır. Çalışmanın ilk amacı bu olmakla birlikte, Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün ders programının bilgi yönetiminin kavramsal çerçevesi ile birebir örtüştüğü, ayrıca bilgi yönetiminin araştırma ve uygulama alanları ile disiplinler arası bir bilim dalı olduğu gerçeği kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

- 3rd Knowledge Management Summer School Duyuru Metni. (2003). KM in Action, 7–12 September 2003, San Sebastian-Spain. [Çevrim içi], Elektronik adres, www.knowledgeboard.com. [10 Ağustos 2003].
- Augier, M.; Shariq, S. ve Vendelø, M. (2001). Understanding context: Its emergence, transformation and role in tacit knowledge sharing. *Journal of Knowledge Management*, 5 (2): 125–136.
- Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Başkent Üniversitesi (2002). *İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Tanıtım Sunumu*. Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Başkent Üniversitesi (2003). *İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Tanıtım Broşürü*. Ankara: Başkent Üniversitesi.
- Çapar, B. (2002). Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. *I. ÜNAK Genel Konferansı, 10–12 Ekim 2002, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi*. [Çevrim içi], Elektronik adres, www.unak.org. [10 Kasım 2002].
- Çapar, B. (2003). Bilgi yönetimi: Nasıl bir insan gücü?. T. Büyükakın ve F. Büyükakın (yay. hazl.) *II. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi bildiriler kitabı* içinde (ss. 421-432). İstanbul: Beta.
- Daft, R.L.; Sormunen, J. ve Parks, D. (1988). Chief executive scanning, environmental characteristics, and company performance: An empirical study. *Strategic Management Journal*, 9: 123–139.
- Feather, J. ve Sturges, P. (Eds.) (2003). *International encyclopedia of information and library science*. London: Routledge.
- Krogh, G.V.; Ichijo, K. ve Nonaka, I. (2000). *Enabling knowledge creation: How to unlock the mystery of tacit knowledge and release the power of innovation*. Oxford: Oxford University Press.
- Machlup, F. (1980). *Knowledge and knowledge production*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Nonaka, I ve Takeuchi, H. (1995). *The knowledge creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. Oxford: Oxford University Press.
- Norton, M.J. (2000). *Introductory concepts in information science*. Medford, NJ: American Society for Information Science.

- Prytherch, R. (Der.) (2000). *Harrod's librarians' glossary and reference book*. Aldershot: Gower Publishing Company Limited.
- Rubin, R.E. (2000). *Foundations of library and information science*. New York: Neal-Schuman Publishers.
- Sağsan, M. (2002a). Bilgi savaşı: Siperlerden klavyelere taşınan bir harekâtın anatomisi. *Avrasya Dosyası: İstihbarat Özel*, 8 (2): 213–232.
- Sağsan, M. (2002b). Örgütsel seçimlerde küme modeli: İnsan ilişkileri ekolü, bilgi yönetimi ve örgütsel öğrenmenin arakesitinde 'örgütsel insan'. *Bilgi Dünyası*, 3 (4): 205–230.
- Sağsan, M. (2003a). Mustafa Sağsan Resmi Web Sayfası. [Çevrim içi], Elektronik adres, <http://www.baskent.edu.tr/~msagsan/bby101.htm>
- Sağsan, M. (2003b). The cognitive dimension of tacit knowledge based on HIP and SIP: can it be managed by CEO?", 3rd *European Knowledge Management Summer School, Knowledge Management in Action* bildirileri içinde, San Sebastian, İspanya. [Çevrim içi], Elektronik adres: <http://www.knowledgeboard.com/cgiite/whoswho.cgi?action=detail&id=79504&authorid=664321>, [19 Kasım 2003]
- Srikantaiah, T.K. ve Koenig, M.E.D. (Eds.) (1999). *Knowledge management for the information professionals*. New Jersey: ASIS.
- Tiwana, A. (2000). *The knowledge management toolkit: Practical techniques for building knowledge management system*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall PTR.
- Walz, E. (1998). *Information warfare: Principles and operations*. London: Artech House.